OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIE KOORDYNATORÓW EUROPEJSKICH DNI DZIEDZICTWA

Posted on 27 lutego 2023

„Żywe dziedzictwo – tradycje od pokoleń" to tegoroczne hasło Europejskich Dni Dziedzictwa. Choć wydarzenie planowane jest na wrzesień, to już teraz trwają intensywne prace nad tym największym przedsięwzięciem kulturalnym w Europie. W dniach 23 - 24 lutego w Muzeum Zamkowym w Malborku odbyło się spotkanie koordynatorów regionalnych EDD.

Największe wydarzenie kulturalne w Europie

Europejskie Dni Dziedzictwa to wspólna inicjatywa Rady Europy i Unii Europejskiej. Głównym celem wydarzenia jest edukacja historyczna i kulturalna oraz promowanie różnorodności regionalnego dziedzictwa kulturowego. Opiekunowie lokalnych obiektów i placówek kulturalnych w ramach EDD zapewniają bezpłatny dostęp do zabytków i innych obiektów kultury. Jak podkreśla Elżbieta Ofat, zastępca dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa, instytucji koordynującej EDD w Polsce, wydarzenie ma niepowtarzalny walor edukacyjny:

– Europejskie Dni Dziedzictwa stanowią doskonałą okazję do odkrywania historii ludzi i miejsc, które przyczyniły się do ukształtowania kultury i dziedzictwa Europy. Inicjatywa należy do najbardziej znanych wydarzeń kulturalnych na naszym kontynencie, a charakter programu łączy mieszkańców Europy. W ubiegłym roku w ramach EDD odbyło się ponad 1200 wydarzeń w całej Polsce. Cieszę się, że – przy wsparciu muzeów, teatrów, bibliotek oraz dziesiątek instytucji kultury i organizacji pozarządowych a także mediów tradycyjnych i społecznościowych – powstała wyjątkowa formuła tego projektu – podkreśla Elżbieta Ofat.

EDD to dzielenie się pasją

Dwudniowe spotkanie koordynatorów regionalnych EDD odbyło się w wyjątkowym miejscu, jakim jest Muzeum Zamkowe w Malborku, które od lat wraz ze swoimi oddziałami w Kwidzynie i Sztumie angażuje się w organizację wydarzenia. Jak zauważył dyrektor Muzeum Zamkowego, dr hab. Janusz Trupinda, miejsce spotkania nie jest przypadkowe:

– Cieszę się, że możemy gościć koordynatorów Europejskich Dni Dziedzictwa w naszym zamku, który choć pokryty wielowiekową patyną, ciągle żyje i jest przykładem żywego dziedzictwa, które przetrwało dzięki pasjonatom. Kiedy pojawił się po raz pierwszy pomysł spotkania

koordynatorów EDD, nie wyobrażałem sobie, że może odbyć się w innym miejscu niż w Malborku. Przez swoją historię, nie tą polityczną, mroczną historię Krzyżaków, Prusaków, czy Czerwonoarmistów, którzy wszystko niszczyli, ale przez historię pasjonatów, którzy chcieli zachować i pokazać innym to wspaniałe dziedzictwo. Muzeum Zamkowe w Malborku to historia pasji. (...) Po II Wojnie Światowej, jeszcze przed powstaniem Muzeum Zamkowego, powstało Koło Przewodników, ponieważ ludzie chcieli – mimo zniszczeń – zwiedzać zamek. Ten zwiększający się ruch turystyczny, coraz liczniejsze głosy fachowców, zapotrzebowanie społeczne – to uratowało zamek. Ta historia pasji trwa do dzisiaj i dzięki temu ten zamek żyje.

„Żywe dziedzictwo – tradycje od pokoleń"

Dwudniowa sesja była okazją do wymiany doświadczeń z ubiegłorocznej edycji projektu i podsumowania 1200 wydarzeń w całej Polsce. Omówiono również plany dotyczące tegorocznej edycji EDD, która odbędzie się pod hasłem „Żywe dziedzictwo – tradycje od pokoleń".
Co roku Europejskie Dni Dziedzictwa organizowane są pod innym hasłem przewodnim, które łączy wszystkie wydarzenia. Tegoroczne hasło, wskazane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, związane jest z jubileuszem 20-lecia uchwalenia konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego, a także 10-leciem Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, wpisując się również w temat przyjęty dla całej Europy.

Tradycje przekazywane z pokolenia na pokolenie są jednym z najistotniejszych elementów dziedzictwa kulturowego każdej społeczności. To właśnie one spajają tę społeczność oraz pozwalają trwać w czasie i przestrzeni. Kultywowane umiejętności, tradycje i wiedza, muzyka, zwyczaje i obrzędy świąteczne, praktyki związane z naturą, czy tradycyjne zachowania dnia codziennego sprawiają, że wspólnota ta żyje i trwa. Jak podkreśla regionalna koordynatorka NID ds. Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego, Agata Mucha, tegoroczne obchody EDD i jubileusz 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, to doskonałe połączenie dwóch działalności:

– Te dwie aktywności, jak mało które, pokazują piękno działań oddolnych oraz potrzeby ochrony lokalnych tradycji budujących źródło tożsamości dla wielu grup, czy rodzin. Codzienne staram się odkrywać potencjały, jakie skrywają regiony, a także dostrzegać koloryt, jaki wnoszą do naszego życia. Te źródła energii, nieraz niespożytkowanej, jak Dziady Noworoczne w kontekście których mówi się, iż „Dziady nie chodzą, Dziady lecą", są piękną analogią do pracy stowarzyszeń, fundacji, lokalnych pasjonatów czy nawet instytucji zaangażowanych w ochronę i promocję dziedzictwa.

Weź udział w EDD 2023 i przygotuj wydarzenie związane z historią i zabytkami twojego miejsca

Europejskie Dni Dziedzictwa to największe wydarzenie kulturalno-edukacyjne na naszym kontynencie. W ubiegłym roku, w całej Europie odbyło się aż 50 000 imprez, z czego ponad 1200 w Polsce. Przez dwa wrześniowe weekendy, ponad 200 000 osób wzięło udział w licznych spotkaniach, prelekcjach i warsztatach poznając historię i kulturę zarówno narodową, jak i regionalną. Jak zauważyła Maria Witek, dyrektor Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie, Europejskie Dni Dziedzictwa, a regionalnie również Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa, to okazja do poznania swojej historii:

– Nasz region jest wyjątkowy pod wieloma względami. Biorąc pod uwagę jego specyfikę, musimy pamiętać o jego historii. Po 1945 roku został zasiedlony przez ludność z różnych regionów Polski, wydało się nam naturalne, że powinniśmy zorganizować wydarzenie, które jednoczy i pokazuje dziedzictwo miejsca i ludzi. To okazja by poznać siebie i swoje zwyczaje – podkreśla Maria Witek.

Tegoroczna kulminacja Europejskich Dni Dziedzictwa, zaplanowana jest na drugi i trzeci weekend września (9 – 10 IX i 16 – 17 IX). Więcej informacji na stronie: edd.nid.pl.

Koordynatorem Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce jest Narodowy Instytut Dziedzictwa, którego jednym z celów działalności jest popularyzacja dziedzictwa kulturowego, edukacja społeczna oraz uwrażliwianie na problematykę ochrony zabytków.

Europejskie Dni Dziedzictwa są objęte patronatem Polskiego Radia S.A.

fot. Muzeum Zamkowe w Malborku

fot. Muzeum Zamkowe w Malborku

fot. Muzeum Zamkowe w Malborku